

Mnenje evropskega nadzornika za varstvo podatkov o predlogu sklepa Sveta o sklenitvi sporazuma med Evropsko unijo in Združenimi državami Amerike o obdelavi in posredovanju podatkov o sporočilih glede finančnih plačil iz Evropske unije Združenim državam Amerike za namene programa za sledenje financiranja terorističnih dejavnosti

(2010/C 355/02)

EVROPSKI NADZORNIK ZA VARSTVO PODATKOV JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 16 Pogodbe,

ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in zlasti člena 8 Listine,

ob upoštevanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ⁽¹⁾,

ob upoštevanju prošnje za mnenje v skladu s členom 28(2) Uredbe (ES) št. 45/2001 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov ⁽²⁾ –

SPREJEL NASLEDNJE MNENJE:

I. UVOD

1. Komisija je 15. junija 2010 sprejela predlog sklepa Sveta o sklenitvi sporazuma med Evropsko unijo in Združenimi državami Amerike o obdelavi in posredovanju podatkov o sporočilih glede finančnih plačil iz Evropske unije Združenim državam Amerike za namene programa za sledenje financiranja terorističnih dejavnosti (PSFTD) (v nadaljnjem besedilu: predlog). Evropski nadzornik za varstvo podatkov (ENVP) je prejel prošnjo za mnenje o predlogu (vključno z besedilom osnutka sporazuma z Združenimi državami). Nadzornik pozdravlja to posvetovanje in priporoča, naj se sklic na to mnenje vključi v preambulo predloga.
2. Predlog Komisije so spodbudile spremembe v arhitekturi podjetja SWIFT ⁽³⁾, ki od 1. januarja 2010 zagotavlja,

⁽¹⁾ UL L 281, 23.11.1995, str. 31.

⁽²⁾ UL L 8, 12.1.2001, str. 1.

⁽³⁾ SWIFT je družba s sedežem v Belgiji, ki na svetovni ravni zagotavlja storitve obveščanja finančnim institucijam. Finančno ministrstvo ZDA od leta 2001 vroča upravne sodne pozive za SWIFT, da bi dobilo dostop do nekaterih osebnih podatkov v zvezi s finančnimi transakcijami, ki so se prezrcalile na strežnik na ozemlju ZDA.

sporočila o finančnih transakcijah podjetja SWIFT, izvedenih znotraj Evropskega gospodarskega prostora in Švice, ostanejo znotraj evropskega prostora – ki je drugačen od transatlantskega prostora – in se ne prezrcalijo več v operativni center v ZDA.

3. Komisija s sedanjim predlogom predvideva mednarodni sporazum med EU in ZDA, v skladu s katerim bi bilo treba na podlagi členov 216 (mednarodni sporazumi), 82 (pravosodno sodelovanje) in 87 (policijsko sodelovanje) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) finančnemu ministrstvu Združenih držav Amerike posredovati ustrezne podatke o sporočilih glede finančnih plačil, potrebnih za namen programa finančnega ministrstva ZDA za sledenje financiranja terorističnih dejavnosti.
4. Zlasti na podlagi sklepa Evropskega parlamenta z dne 11. februarja 2010, da pridrži soglasje v zvezi z začasnim sporazumom, podpisanim 30. novembra 2009, je cilj novega osnutka predvsem odpraviti zaskrbljenost v zvezi z varstvom osebnih podatkov, temeljno pravico, ki je po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe postala še pomembnejša v pravnem okviru Evropske unije.
5. V predlogu je pomembnost varstva podatkov poudarjena z izrecnim sklicevanjem na ustrezne člene Pogodb in drugih mednarodnih instrumentov ter s priznavanjem narave te temeljne pravice. Vendar v predlogu ni predvideno, da bi se kot pravna podlaga uporabil člen 16 PDEU, čeprav je v členu 1.1 predlaganega sporazuma kot eden od njegovih glavnih namenov poudarjena visoka stopnja varstva podatkov. Glede na to evropski nadzornik za varstvo podatkov ponavlja, da se ta sporazum nanaša ne le na izmenjavo osebnih podatkov, temveč tudi na njihovo varstvo. Člen 16 PDEU ni zato kot pravna podlaga nič manj pomemben kot člena 82 in 87 PDEU, ki se nanašata na sodelovanje pri kazenskem pregonu in sta bila izbrana kot pravni podlagi.
6. Za predlog se uporablja postopek iz člena 218(6) PDEU. V skladu s tem postopkom lahko Svet sprejme sklep o odobritvi sporazuma šele po odobritvi Evropskega parlamenta. Ta predlog je tako ključni „preizkusni primer“ pri uporabi novih lizbonskih postopkov za mednarodni sporazum o varstvu osebnih podatkov. Zagotovitev, da so načela in zaščitni ukrepi za varstvo podatkov v tem sporazumu zadovoljivo določeni, bo podlaga za uspeh tudi na drugih pogajanjih.

7. Glede na to evropski nadzornik za varstvo podatkov poudarja pomen pogajanj za sporazum med Evropsko unijo in Združenimi državami Amerike o varstvu osebnih podatkov pri njihovem posredovanju in obdelavi za namene preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja ali pregona kaznivih dejanj, vključno s terorizmom, v okviru policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah. Komisija je osnutek mandata za začetek teh pogajanj sprejela 26. maja 2010. Pri predstavitvi tega osnutka mandata je poudarila potrebo po trdnem sporazumu o varstvu osebnih podatkov ⁽¹⁾.

8. Evropski nadzornik za varstvo podatkov glede na to priporočila, naj se sedanjemu predlogu doda močna povezava s pogajanjmi o tem splošnem čezatlantskem okviru za varstvo podatkov, ki so potekala z ZDA. Zagotoviti je treba, da se bodo ti standardi uporabljali tudi za sporazum PSFTD II. Evropski nadzornik za varstvo podatkov priporočila, naj se ta zahteva vključi v sedanji sporazum ali naj se z vlado Združenih držav vsaj sprejme dogovor, da bodo izmenjave, predvidene na podlagi sedanjega predloga, zajete v morebitnem prihodnjem sporazumu o varstvu podatkov.

9. Ne nazadnje evropski nadzornik za varstvo podatkov dejavno prispeva k stališčem delovne skupine za varstvo podatkov iz člena 29 ter stališčem delovne skupine o policiji in sodstvu. Poleg stvari, na katere je bilo ali bo opozorjeno v navedenih stališčih, je v tem mnenju analiziran tudi sedanji predlog, in sicer na podlagi prejšnjih komentarjev evropskega nadzornika za varstvo podatkov v zvezi z začasnim sporazumom in pogajanjmi, ki potekajo z Združenimi državami.

II. ANALIZA PREDLOGA

II.1. Predlog vsebuje nekatere izboljšave

10. Evropski nadzornik za varstvo podatkov priznava, da so v tem predlogu predvidene nekatere bistvene izboljšave v primerjavi z začasnim sporazumom PSFTD I, na primer:

- izključitev podatkov o enotnem evropskem plačilnem območju. V predlogu je izrecno predvideno, da finančno ministrstvo ZDA ne sme zahtevati podatkov v zvezi z enotnim evropskim plačilnim območjem (člen 4.2.d);
- opredelitev terorizma. Člen 2 predloga temelji na opredelitvi terorizma, ki izvira iz člena 1 okvirnega sklepa Sveta 2002/475/PNZ ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Glej sporočilo za javnost <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/609&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

⁽²⁾ Okvirni sklep Sveta z dne 13. junija 2002 o boju proti terorizmu, UL L 164, 22.6.2002, str. 3.

11. Predlog poleg zahtevkov Evropskega parlamenta in evropskih organov za varstvo podatkov določa tudi vrsto določb (členi 14–18) o pravicah posameznikov, na katere se podatki nanašajo, kot so pravica do obveščenosti, pravica dostopa, pravica do popravka, izbrisa ali blokiranja in pravica do pravnih sredstev. Dejanska izvršljivost teh določb in postopkov, ki jih morajo upoštevati tisti, ki niso državljani ali prebivalci ZDA, pa še vedno ni jasna (glej odstavek II.2.3 spodaj).

II.2. Še vedno pa so potrebne dodatne izboljšave

12. Evropski nadzornik za varstvo podatkov se v celoti strinja s potrebo po zagotovitvi popolnega spoštovanja zasebnosti in varstva osebnih podatkov, kot je predvideno v členu 1.1 predloga. S tega vidika opozarja, da je treba za izpolnitev pogojev pravnega okvira EU o varstvu osebnih podatkov obravnavati še nekaj nerešenih vprašanj in izboljšati nekaj ključnih elementov.

II.2.1. *Je predvidena obdelava osebnih podatkov v resnici potrebna in sorazmerna?*

13. ENVP se popolnoma zaveda, da bo zaradi boja proti terorizmu in financiranju terorizma morda treba omejiti pravico do varstva osebnih podatkov in določbe o bančnih tajnostih. To se je že zgodilo v več instrumentih EU ⁽³⁾, ki vsebujejo številne ukrepe za boj proti zlorabi finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma. Ti instrumenti vsebujejo tudi posebne določbe, ki omogočajo izmenjavo informacij z organi tretjih držav, ter zaščitne ukrepe za varstvo osebnih podatkov v skladu z Direktivo 95/46/ES.

14. Poleg tega sporazum o medsebojni pravni pomoči med EU in ZDA izrecno omogoča, da si organi kazenskega pregona izmenjujejo informacije o bančnih računih in finančnih transakcijah, ter določa pogoje in omejitve v zvezi s to izmenjavo. Na mednarodni ravni so podlaga za mednarodno izmenjavo informacij o finančnih transakcijah med enotami za finančni nadzor tudi tako imenovana egmontska načela ⁽⁴⁾, ki obenem določajo omejitve in zaščitne ukrepe v zvezi z uporabo izmenjanih podatkov. Vzpostavljeni so tudi že instrumenti za izmenjavo podatkov med ZDA ter Europolom in Eurojustom, s katerimi se hkrati zagotavljata izmenjava informacij in varstvo osebnih podatkov.

⁽³⁾ Zlasti Direktiva 2005/60/ES o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma ter Uredba (ES) št. 1781/2006 o podatkih o plačniku, ki spremljajo prenose denarnih sredstev.

⁽⁴⁾ <http://www.egmontgroup.org/library/download/5>

15. Glede na to je v predlogu Komisije poudarjena uporabnost programa PSFTD, kakor sta ga predlagala finančno ministrstvo ZDA in ugledna osebnost v svojih poročilih. Vendar pa je v členu 8 Evropske konvencije o človekovih pravicah kot pogoj za upravičen poseg v zasebnost določena „nujnost“, ne „koristnost“.
16. Evropski nadzornik za varstvo podatkov meni, da so potrebni zadostni dokazi o resnični dodani vrednosti tega sporazuma v primerjavi z že obstoječimi instrumenti, ali, drugače rečeno, koliko je sporazum v resnici potreben za zagotovitev rezultatov, ki jih ne bi bilo mogoče dobiti z instrumenti, ki manj posegajo v zasebnost, na primer instrumenti, ki so že določeni v obstoječem okviru EU in mednarodnem okviru. Po mnenju evropskega nadzornika za varstvo podatkov mora biti nedvoumen dokaz te dodane vrednosti osnovni pogoj za kakršen koli sporazum z ZDA o izmenjavi finančnih podatkov, tudi zaradi invazivne narave sporazuma (glej tudi odstavke 18–22 o sorazmernosti).
17. Evropski nadzornik za varstvo podatkov ni pristojen za razsojanje o potrebnosti tega sporazuma. Tudi če bo nujnost sporazuma dokazana, pa morajo biti pogajalci pozorni tudi na nekatera druga vprašanja.
18. Pri ocenjevanju količine posredovanih osebnih podatkov in trajanja obdobja njihovega hranjenja je glavno merilo tudi sorazmernost. V členu 4 predloga je omejen obseg zaprosil ZDA. Kljub temu je v predlogu še vseeno predvideno, da se bodo osebni podatki organom ZDA posredovali v svežnjih in se nato načelno hranili pet let ne glede na to, ali je bil dejansko opravljen vpogled vanje in ali obstaja dokazana povezava s posebno preiskavo ali sodnim pregonom.

Prenosi v svežnjih

19. Poleg tega predlog kljub zahtevam Evropskega parlamenta in evropskih organov za varstvo podatkov še vedno temelji na konceptu, da se bodo osebni podatki posredovali finančnemu ministrstvu ZDA v svežnjih. V zvezi s to točko je pomembno pojasniti, da dejstva, da sedanji sistem SWIFT ne omogoča ciljnega iskanja, ni mogoče šteti za zadostno utemeljitev, da bi prenosi podatkov v svežnjih postali zakoniti v skladu z zakonom EU o varstvu podatkov.
20. Zato je treba po prepričanju evropskega nadzornika za varstvo podatkov poiskati rešitve, s katerimi bo zagotovljeno, da so prenosi v svežnjih nadomeščeni z mehanizmi,

ki omogočajo presejanje podatkov o finančnih transakcijah v EU in zagotavljajo, da se organom ZDA pošljejo le ustrezni in potrebni podatki. Če teh rešitev ne bo mogoče najti takoj, je treba v sporazumu vsekakor strogo opredeliti kratko prehodno obdobje, po katerem prenosi v svežnjih ne bodo več dovoljeni.

Obdobje hranjenja

21. Evropski nadzornik za varstvo podatkov v zvezi z obdobjem hranjenja priznava, da so v predlogu pravilno določeni najdaljša obdobja hrambe in mehanizmi za zagotovitev, da se osebni podatki izbrišejo, ko niso več potrebni. Vendar pa se zdi, da gredo določbe člena 6 predloga v zvezi s podatki, v katere ni bilo vpogleda, v nasprotno smer. Prvič, koncept „podatkov, v katere ni bilo vpogleda“, ni samoumeven in bi ga bilo zato treba pojasniti. Drugič, razlogi, zakaj bi bilo treba podatke, v katere ni bilo vpogleda, hraniti pet let, niso utemeljeni.
22. Evropski nadzornik za varstvo podatkov v celoti priznava potrebo po zagotovitvi dostopa do osebnih podatkov, ki so potrebni za posebno protiteroristično preiskavo ali sodni pregon, njihove obdelave in hrambe tako dolgo, kot je potrebno, v nekaterih primerih celo več kot pet let, saj se lahko zgodi, da so osebni podatki potrebni za dolgotrajne preiskave ali sodne postopke. Ob predpostavki, da so podatki, v katere ni bilo vpogleda, podatki, ki so bili posredovani v svežnjih in do katerih se ni niti dostopalo niti niso bili uporabljeni za poseben sodni pregon ali preiskavo, je treba dovoljeno obdobje hranjenja teh podatkov veliko bolj omejiti. S tega vidika je treba opozoriti, da je po mnenju nemškega zveznega ustavnega sodišča pri hrambi telekomunikacijskih podatkov že šestmesečno obdobje hranjenja zelo dolgo in ga je treba ustrezno utemeljiti⁽¹⁾. Zdi se, da je ustavno sodišče za podatke, ki niso povezani z nobeno posebno preiskavo, to šestmesečno obdobje štelo za najdaljše.

II.2.2. Ali predlog zagotavlja sodni nadzor?

23. Glede na pogajalski mandat bi moral biti javni sodni organ odgovoren za prejetje zaprosil finančnega ministrstva ZDA, oceno njihove skladnosti s sporazumom in po potrebi od ponudnika zahtevati prenos podatkov na podlagi samodejnega sistema. Evropski parlament in evropski nadzornik za varstvo podatkov sta oba pozdravila ta pristop, ki pomeni ključno jamstvo – v skladu z nacionalnimi ustavami in pravnimi sistemi držav članic – za zagotovitev zakonitih in uravnoteženih prenosov podatkov in neodvisnega nadzora.

⁽¹⁾ Sodba z dne 2. marca 2010.

24. V predlogu pa je ta naloga dodeljena Europolu, ki je agencija EU za preprečevanje in zatiranje organiziranega kriminala, terorizma in drugih hujših oblik kriminala, ki prizadenejo dve ali več držav članic⁽¹⁾. Očitno je, da Europol ni sodni organ.
25. Poleg tega ima Europol na podlagi predlaganega sporazuma poseben interes za izmenjavo osebnih podatkov. V členu 10 predloga je Europolu dodeljeno pooblastilo, da zahteva ustrezne informacije, pridobljene prek PSFTD, če obstajajo razlogi za domnevo, da je posameznik ali subjekt povezan s terorizmom. To Europolovo pooblastilo, ki je lahko pomembno za izpolnjevanje njegove naloge in ki zahteva dobre odnose s finančnim ministrstvom ZDA, je težko uskladiti z Europolovo nalogo zagotavljanja neodvisnega nadzora.
26. Evropskega nadzornika za varstvo podatkov tudi zanima, koliko so Europolu s sedanjim pravnim okvirom – zlasti brez spreminjanja njegove pravne podlage v skladu z običajnim postopkom, določenim z Lizbonsko pogodbo – zaupani naloge in pooblastila, da upravna zaprosila iz tretje države naredi za „zavezujoča“ (člen 4.5) za zasebno družbo, ki tako postane „pooblaščen in mora zagotoviti“ podatke zadevni tretji državi. V tem smislu je koristno opozoriti, da v skladu s sedanjim stanjem prava EU ni jasno, ali bo odločitev Eurolpa v zvezi z zasebno družbo predmet sodnega nadzora, ki ga bo izvajalo Evropsko sodišče.
27. Glede na to evropski nadzornik za varstvo podatkov ponavlja svoje stališče, da bi bilo treba nalogo ocenjevanja zaprosil finančnega ministrstva ZDA zaupati javnemu sodnemu organu, tudi glede na pogajalski mandat in sedanji pravni okvir EU.

II.2.3. *Ali predlog prinaša izvršljive pravnomočne pravice (in varstvo) posameznikov, na katere se podatki nanašajo?*

28. Kot je že navedeno v uvodnem delu tega mnenja, je v predlogu določena vrsta pravic posameznikov, na katere se podatki nanašajo, kot so pravica do obveščnosti, pravica dostopa, pravica do popravka, izbrisa ali blokiranja in pravica do pravnih sredstev. Vendar pa je pomembno po eni strani izboljšati nekatere elemente teh določb, po drugi strani pa zagotoviti njihovo učinkovito izvršljivost.
29. V zvezi s pravico dostopa do posameznikovih osebnih podatkov sporazum določa vrsto omejitev. Evropski nadzornik za varstvo podatkov priznava, da so zlasti v okviru boja proti terorizmu pravice posameznikov, na

katere se nanašajo podatki, lahko omejene, če je to potrebno. Vendar pa mora biti v sporazumu jasno določeno, da je razkritje osebnih podatkov posamezniku, na katerega se ti podatki nanašajo, sicer lahko omejeno v primerih, navedenih v členu 15.2, vendar pa mora biti vedno mogoče razkritje takih informacij evropskim nacionalnim organom za varstvo podatkov, da se jim omogoči učinkovito opravljanje njihove nadzorne naloge. Seveda bodo organi za varstvo podatkov pri izvajanju svojih nalog zavezani molčečnosti in podatkov ne bodo razkrili zadevnemu posamezniku, dokler bodo izpolnjeni pogoji za izjemo.

30. V zvezi s pravico do popravka je v členu 17.2 navedeno, da „vsaka pogodbenica, kadar je izvedljivo, drugo uradno obvesti, če ugotovi, da so relevantne informacije, ki jih je posredovala drugi pogodbenici ali jih je od nje prejela v skladu s tem sporazumom, netočne ali nezanesljive“. Evropski nadzornik za varstvo podatkov verjame, da je obveznost popravka netočnih ali nezanesljivih podatkov temeljno jamstvo ne le za posameznike, na katere se podatki nanašajo, ampak tudi za učinkovitost delovanja organov kazenskega pregona. S tega vidika morajo organi, ki si izmenjujejo podatke, vzpostaviti mehanizme za zagotovitev, da je ta popravek vedno mogoč, v predlogu pa je tako treba črtati besede „kadar je izvedljivo“.
31. Evropskega nadzornika za varstvo podatkov pa skrbi predvsem dejanska izvršljivost teh pravic. Po eni strani bi moralo biti v predlogu zaradi pravne varnosti in preglednosti podrobneje pojasnjeno, katere dejanske postopke lahko v ZDA in EU uporabijo posamezniki, na katere se nanašajo podatki, da uveljavijo pravice, priznane v sporazumu.
32. Po drugi strani je v členu 20.1 izrecno in jasno navedeno, da sporazum „ne ustvarja ali podeljuje pravic ali koristi nobenim osebam ali subjektom zasebnega ali javnega prava“. Evropski nadzornik za varstvo podatkov opozarja, da se, kot kaže, s to določbo razveljavlja zavezujoči učinek ali vsaj vzbuja pomislek o takem učinku tistih določb sporazuma, ki zagotavljajo pravice posameznikom, na katere se podatki nanašajo, ki v skladu s pravom ZDA trenutno še niso niti priznane niti izvršljive, zlasti kadar zadevni posamezniki niso državljani ZDA ali tam nimajo stalnega prebivališča. Na primer, ameriški zakon o zasebnosti določa omejeno pravico dostopa do osebnih informacij, ki prevlada nad splošno pravico dostopa, širši javnosti zagotovljeno z ameriškim zakonom o prostem dostopu do informacij. Vendar pa je v ameriškem zakonu o zasebnosti jasno navedeno, da lahko dostop do posameznikovih lastnih evidenc zahteva samo „državljan Združenih držav ali tujec, ki ima zakonito stalno prebivališče“⁽²⁾.

⁽¹⁾ Glej na primer člen 3 Sklepa Sveta o ustanovitvi Evropskega policijskega urada (Europol), UL L 121, 15.5.2009, str. 37.

⁽²⁾ To potrjujejo informacije na spletni strani finančnega ministrstva ZDA: „Kadar vložite zahtevek za priglasitev evidenc ali dostop do evidenc, je treba: [...] navesti, da ste državljan Združenih držav ali tujec, ki ima zakonito stalno prebivališče v Združenih državah; [...]“, <http://www.treas.gov/foia/how-to.html> (zadnji obisk 21. junija 2010).

33. Evropski nadzornik za varstvo podatkov zato priporoča, naj se sedanje besedilo člena 20.1 spremeni in zagotovi, da so pravice, podeljene s predlogom, jasno navedene in učinkovito izvršljive tudi na ozemlju ZDA.

II.2.4. Ali predlog zagotavlja zadovoljiv neodvisni nadzor?

34. V členu 12 predloga so določene različne stopnje spremljanja pogojev in zaščitnih ukrepov, določenih s sporazumom. „Neodvisni nadzorniki“ bodo v realnem času in za nazaj spremljali primere iskanja, ki jih je sprožilo finančno ministrstvo ZDA. Poleg tega bo „neodvisna oseba“, ki jo je imenovala Evropska komisija, nenehno spremljala prvo stopnjo nadzora, vključno z njeno neodvisnostjo. Pojasniti je treba naloge te neodvisne osebe, kako bo zajamčeno, da lahko v resnici izvaja svoje naloge, in komu odgovarja.

35. V členu 13 je tudi določen mehanizem za skupni pregled, ki se bo izvedel po šestih mesecih in se bo nato redno izvajal. Izvedla ga bo skupna delegacija EU in ZDA – med predstavniki EU bosta dva organa za varstvo podatkov –, ki bo pripravila poročilo, tega pa bo Komisija predstavila Evropskemu parlamentu in Svetu.

36. Evropski nadzornik za varstvo podatkov poudarja, da je neodvisni nadzor ključni element pravice do varstva osebnih podatkov, kakor je potrjeno v členu 16 PDEU in členu 8 Listine Unije o temeljnih pravicah. Nedavno je Sodišče v sodbi z dne 9. marca 2010 v zadevi Komisija proti Nemčiji⁽¹⁾ določilo stroga merila za neodvisnost. Očitno je, da istih strogih meril ni mogoče določiti za tretje države, vendar pa je jasno tudi, da je lahko varstvo osebnih podatkov ustrezno le⁽²⁾, če obstajajo zadostna jamstva za neodvisni nadzor. To je tudi pogoj za mednarodne sporazume z državami, katerih pravni sistemi ne določajo, da mora nadzor izvajati neodvisni organ.

37. Glede na to je bistveno, da so v sporazumu jasno opredeljeni vsaj načini nadzora in skupnega pregleda ter pooblastila in jamstva glede neodvisnosti oseb, vključenih v nadzor, ne pa da se „skupaj usklajujejo“ ali jih pogodbenici določita pozneje. Zlasti je pomembno zagotoviti, da lahko oseba, ki jo imenuje Evropska komisija, in predstavniki evropskih organov za varstvo podatkov delujejo neodvisno in učinkovito opravljajo nadzorne naloge.

38. V predlogu je treba določiti ne le datum prvega skupnega pregleda, ki se izvede po šestih mesecih, ampak tudi

časovni razpored naslednjega pregleda, ki se lahko na primer v nadaljevanju izvede vsako leto. Evropski nadzornik za varstvo podatkov priporoča tudi vzpostavitev povezave med rezultatom teh skupnih pregledov in trajanjem sporazuma.

39. V tem okviru opozarja, da je zaželena klavzula o časovni omejitvi veljavnosti, tudi glede na morebitno dolgoročno razpoložljivost bolj ciljno usmerjenih rešitev. Klavzula o časovni omejitvi veljavnosti bi bila lahko tudi dobra spodbuda za zagotovitev, da je v razvoj takih rešitev vložen potreben trud, kar bi pomenilo, da ne bo več razloga za pošiljanje podatkov v svežnjih finančnemu ministrstvu ZDA.

40. Za izboljšanje učinkovitosti nadzora in skupnega pregleda morajo biti na voljo informacije in ustrezni podatki o številu zaprosil za dostop in pravna sredstva, mogočem naknadnem spremljanju (brisanje, popravek itd.) ter številu odločitev o omejitvi pravic posameznikov, na katere se podatki nanašajo. Kar zadeva pregled, morajo biti prav tako na voljo in sporočene ne samo informacije o številu sporočil o „opravljenem dostopu“ s strani finančnega ministrstva ZDA, ampak tudi o številu sporočil o „zagotovljenih“ informacijah finančnemu ministrstvu ZDA. To je treba opredeliti v sporazumu.

41. Poleg tega pooblastila in pristojnosti evropskih organov za varstvo podatkov s tem predlogom nikakor ne smejo biti omejeni. S tega vidika evropski nadzornik za varstvo podatkov opozarja, da predlog pomeni nazadovanje v primerjavi z začasnim sporazumom PSFTD. Medtem ko je bilo v preambuli prejšnjega sporazuma navedeno, da „ta sporazum ne odstopa od sedanjih pooblastil organov za varstvo podatkov v državah članicah glede zaščite posameznikov pri obdelavi njihovih osebnih podatkov“, pa se sedanji predlog sklicuje na „nadzor pristojnih organov za varstvo podatkov na način, ki je skladen s posebnimi določbami tega sporazuma“. Evropski nadzornik za varstvo podatkov zato priporoča, naj se v predlogu jasno navede, da sporazum ne odstopa od pooblastil evropskih organov za varstvo podatkov ali jih omejuje.

III. SKLEPNE UGOTOVITVE

42. Evropski nadzornik za varstvo podatkov priznava, da so v tem predlogu predvidene nekatere bistvene izboljšave v primerjavi z začasnim sporazumom PSFTD I, kot so izključitev podatkov o enotnem evropskem plačilnem območju, bolj omejena opredelitev terorizma in podrobnejše določbe o pravicah posameznikov, na katere se podatki nanašajo.

⁽¹⁾ Zadeva C-518/07, še neobjavljena.

⁽²⁾ V členu 8 predlaganega sporazuma je navedeno, da naj bi finančno ministrstvo ZDA zagotovilo ustrezno raven varstva pri obdelavi podatkov.

43. Vendar pa opozarja, da mora biti izpolnjen bistveni temeljni pogoj za oceno zakonitosti novega sporazuma PSFTD. Nujnost programa je treba dokazati glede na že obstoječe instrumente EU in mednarodne instrumente.
44. Evropski nadzornik za varstvo podatkov opozarja, da je treba tudi pri dokazani nujnosti programa obravnavati še nekaj nerešenih vprašanj in izboljšati nekaj ključnih elementov, da bi izpolnili pogoje pravnega okvira EU o varstvu osebnih podatkov, kot so:
- zagotoviti, da so prenosi v svežnjih nadomeščeni z mehanizmi, ki omogočajo presejanje podatkov o finančnih transakcijah v EU in zagotavljajo, da se organom ZDA pošljejo le potrebni podatki;
 - bistveno skrajšati obdobje hranjenja podatkov, v katere ni bilo vpogleda,
 - v skladu s pogajalskim mandatom in sedanjim pravnim okvirom EU nalogo ocenjevanja zaprosil finančnega ministrstva ZDA zaupati javnemu sodnemu organu,
 - zagotoviti, da so pravice posameznikov, na katere se podatki nanašajo, podeljene s predlogom, jasno navedene in učinkovito izvršljive tudi na ozemlju ZDA,
 - okrepiti mehanizme neodvisnega nadzora z:
- (i) zagotovitvijo, da so naloge in vloga osebe, ki jo imenuje Evropska komisija, in predstavnikov evropskih organov za varstvo podatkov dobro opredeljene ter da lahko ti delujejo neodvisno in učinkovito izvajajo nadzorne naloge;
 - (ii) zagotovitvijo, da se skupni pregledi redno izvajajo in da je njihov rezultat s klavzulo o časovni omejitvi veljavnosti povezan s trajanjem sporazuma;
 - (iii) razširitvijo informacij, ki so na voljo neodvisnim nadzornikom in organom za varstvo podatkov;
 - (iv) izogibanjem možnosti, da bi sporazum omejeval pooblastila evropskih organov za varstvo podatkov;
- vključitvijo sklica na to mnenje v preambulo predloga.

V Bruslju, 22. junija 2010

Peter HUSTINX

Evropski nadzornik za varstvo podatkov